

СОЦІОЛОГІЯ

УДК 304.44.000.141:371:88.8

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v041.2023.13>*О. В. Мальцева*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1497-4098>*доктор філософських наук, доцент,**доцент кафедри соціології та соціальної роботи**ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»***СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УМОВАХ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗРУШЕНЬ:
ДОСВІД ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ
У СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ США**

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна соціальна реальність вже майже півстоліття характеризується як «суспільство знань». На цьому тлі відбувається концептуальний перегляд соціологічного осмислення освітніх процесів. На соціологію освіти сьогодні покладаються завдання дослідження не тільки суто освіти як соціокультурного феномену, але й її взаємодії з іншими соціальними інститутами та суспільством у цілому. Актуальною є проблема відповідності освітніх процесів тим зрушенням, що характерні для XXI ст. Соціальна робота вже багато років входить до переліку професій, які будуть найбільш запитаними в найближчі десятиріччя. Тож у фокус уваги соціології освіти потрапляє процес підготовки соціальних працівників з огляду на специфіку цієї професії, а також з урахуванням новітніх соціоосвітніх можливостей, тенденцій, накопичення і відтворення цілісної системи спадкоємних освітніх програм.

У 1951 році ООН прийняла спеціальну резолюцію, у якій зазначалося, що «соціальна робота повинна бути визнана професійною діяльністю та виконуватися особами, які отримали професійну підготовку, прослухавши у спеціальному навчальному закладі офіційний курс з теорії і практики соціальної роботи» [1]. У даний час всі форми навчання соціальної роботи, які склалися в світі, можна розділити на університетські та неуніверситетські. У рамках цього поділу в різних країнах існує багато відмінностей, які варіюються від повної середньої освіти до декількох рівнів вищої освіти. Виникли різноманітні підходи щодо забезпечення безперервності процесу професіоналізації соціальних працівників протягом життя. Для України, де інституалізація соціальної роботи як професії та науково-теоретичного напрямку триває, аналіз досвіду організації безперервної освіти соціальних працівників у провідних державах

світу, особливо у США, є нагальним науковим завданням, оскільки дозволяє виявити і втілити найбільш вдалі освітні моделі у практику підготовки відповідних кадрів у нашій країні.

Рішення цього завдання можливе лише на стику соціології освіти та теорії і практики соціальної роботи. Розмірковуючи про новітні обрії розвитку соціальної роботи, необхідно враховувати загальноосвітні соціокультурні зрушення, глобальний контекст соціальних викликів, які будуть найближчим часом суттєво впливати на характер професійної діяльності соціальних працівників. Швидкоплинність соціальних процесів, їх відверто кризовий характер, зміна цільових груп соціальної роботи, виникнення нових технологій роботи з клієнтами ставлять на порядок денний питання про необхідність забезпечення безперервної освіти соціальних працівників протягом життя. Це завдання вирішується по-різному в зарубіжних країнах. Університетські програми безперервної освіти існують в США, Канаді, Великобританії, Ісландії, Ірландії, Ізраїлі, Швеції і Фінляндії. Є відмінності в тривалості підготовки фахівців соціального профілю в національних освітніх системах і формах післядипломного навчання. У ряді інших країн застосовується інтеграційний підхід до підготовки, коли навчання соціальній роботі більшою мірою спрямовано на правову підготовку як доповнення до базових академічних дисциплін або виявляється тісно пов'язаним із практикою соціальної діяльності. Неуніверситетські форми освіти набули широкого поширення в Австрії, Бельгії, Данії, Франції, Італії, Швейцарії. Програми навчання в цих країнах розраховані на три-чотири роки. Випускник отримує диплом соціального працівника, який відповідає кваліфікації середнього спеціалізованого професійного навчання. На заняття соціальною діяльністю в ряді країн запроваджено своєрідний ценз, підтверджений кваліфікаційним сер-

тифікатом. Більшість фахівців соціальної сфери повинні мати диплом про вищу освіту за профілем «соціальний працівник» або «педагог». Навчання за фахом «соціальна робота» передбачає послідовне оволодіння курсом теоретичних основ і проходження виробничої практики з подальшою атестацією за професією, яка дозволяє претендувати на отримання робочого місця.

Соціологічний аналіз організації і структури підготовки соціальних працівників дозволив побудувати загальну для всіх моделей технологію проектування програм навчання, що включає в себе маркетинг (вивчення соціальних замовлень на підготовку), розробку програм в залежності від конкретного суспільного запиту на кваліфікацію працівника, типу соціальної установи і термінів освіти; подальшу післядипломну підготовку.

Для вищів соціального профілю США характерним є широке використання гнучкого навчального плану за рахунок вивчення великої кількості дисциплін за вибором, особистісного підходу до розвитку соціального працівника в професії, розробки індивідуальної освітньої траєкторії. Тож ця модель видається найбільш адекватною в умовах сучасних світових соціокультурних реалій і є перспективною для впровадження у соціальну сферу України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Науково-теоретичну основу дослідження склали наукові розвідки у трьох напрямках: *соціологічному*, в межах якого закладено загальний світоглядний фундамент щодо соціології соціальної роботи, соціально-філософських смислів динаміки цілей і завдань соціальної роботи, зміни професійного портрету соціального працівника, місії фахівців цього профілю у вирії теперішніх соціетальних трансформацій (М. Ростальна, Ф. Шандор, Ж. Жиленко, М. Лукашевич); *соціально-педагогічному*, представники якого зосереджені на обґрунтуванні необхідності навчання протягом життя та запровадженні системи безперервної освіти у практику фахової підготовки, у тому числі соціальних працівників (Е. Фор, С. Мерріам, А. Чікерінг, Д. Херзенхорн та ін.); *теорії і методології організації підготовки соціальних працівників в межах системи безперервної освіти США* (С. Хоул, П. Наулен, Р. Петерсон, В. Супян, І. Войтович, О. Кузнецова, М. Целих та ін.).

Мета статті – надати соціологічний аналіз становлення сучасної філософії навчання соціальній роботі, дослідити її засадничі принципи та стан професійної підготовки соціальних працівників в системі безперервної освіти США як однієї із найбільш ефективних освітніх моделей, яка відповідає наявній глобальній соціокультурній ситу-

ації. На виконання поставленої мети розв'язано **проміжні завдання**: *надано соціологічний аналіз новітніх соціокультурних тенденцій, їх впливу на розвиток соціальної роботи та зміну освітніх парадигм у підготовці фахівців із соціальної роботи; виявлено історично-педагогічні передумови та процес становлення системи безперервної освіти у США; розкрито сутність та зміст професійної підготовки соціальних працівників у США; визначено умови ефективності організації безперервної професійної підготовки соціальних працівників у США та вплив цієї системи на формування міжнародних стандартів підготовки фахівців у даній сфері.*

Методологія дослідження. Роботу виконано на принципах міждисциплінарного підходу. В дослідженні використано системний, структурно-функціональний аналіз; окремі прийоми статистичного аналізу; порівняльно-історичний, нормативний методи; компаративістське узагальнення.

Виклад основного матеріалу. У 70-ті роки ХХ ст. в США почалося перетворення наявної тоді освітньої системи. На той момент ідея реформування освіти нації, яка завжди мала досить відповідальну, прогресивну і найбільш дорогу освітню систему в світі, могла би видатися недоречною і не знайти широкої підтримки в суспільстві. Однак історичні, політичні, соціальні та економічні умови склалися так, що ця країна одна з перших почала впроваджувати в життя принцип безперервності освіти, проголошений ЮНЕСКО в 1970 році. Термін «безперервна освіта» вперше знаходить своє відображення в матеріалах ЮНЕСКО (1968). У 1972 році було опубліковано програмну доповідь Е. Фора «Вчитися бути» (*Learning to Be*. Paris, 1972). Освіта, на переконання Е. Фора, передую економічному розвитку країни і готує людину до життя в суспільстві, яке ще не настало, але може наступити під час його життя. Міжнародний комітет з розвитку освіти дійшов висновку, що безперервна освіта має стати генеральною концепцією освіти. «Кожна людина повинна вчитися все життя. Освіта повинна тривати в будь-якому віці [...] відповідно до потреб особистості [...]. Ми пропонуємо безперервну освіту як генеральну концепцію для освітньої стратегії на багато років вперед [...]. Концепція безперервної освіти охоплює всі аспекти освіти, і ціле є набагато більшим, ніж проста сума складових його частин» [2].

Формулюючи мету освіти на наступні десятиліття Міжнародне співтовариство, яке працює в сфері освіти, виділило чотири складових навчання [3, с.12-15]: 1) вчитися здобувати знання (вміння вчитися) (*learning to know*); 2) вчитися застосовувати ці знання (*learning to do*); 3) вчитися жити разом (*learning to live together*); 4) вчитися бути особистістю, яка несе відповідальність за загальні долі (*learning to be*).

В якості ознак безперервної освіти США, вельми істотних для розвитку освітньої практики, виділяють: а) охоплення освітою всього життя людини; б) «вертикальну» інтеграцію (спадкоємність між окремими етапами, рівнями освіти); в) розвиток і включення в цілісну систему освіти позаінституціональних і неформальних форм, у тому числі створення альтернативних; г) координацію загальної, політехнічної та професійної освіти; д) відкритість, гнучкість системи освіти, різноманітність змісту, засобів і методик, часу і місця спілкування; е) можливість вільного їх вибору учнями; ж) рівноправну оцінку і визнання освіти не за способом їх отримання, а за фактичним результатом; з) наявність механізмів стимулювання мотивації до навчання як з боку підвищення матеріальних умов життя суспільства, так і через вплив культури, домінуючих в суспільстві духовно-моральних цінностей – їх називають найважливішою ознакою розвиненої системи безперервної освіти [4, с. 23-31].

Узагальнюючи головні ідеї концепції безперервної освіти, розробленої у США, можна сформулювати декілька положень. 1. Принципи безперервної освіти є базою для глибокого інтелектуального перегляду змісту освіти в США. 2. Впровадження концепції безперервної освіти в США дозволило вчителям шкіл приділити більше уваги навчанню в ранньому дитячому віці. Школи отримали можливість навчити учнів вчитися, встановлювати тісний контакт з роботодавцями молоді. Став реальним вступ до вишів в будь-якому віці, а також з'явилася можливість залишити виш і продовжити вищу освіту в будь-який період життя, що зробило коледж відкритим для людей будь-якого віку. 3. Для індивідів концепція безперервної освіти означає появу нових життєвих можливостей: робота може поєднуватися або чергуватися з навчанням – або в навчальному закладі, або самостійно – на протязі усього життя. 4. Для суспільства безперервна освіта як нова освітня політика призводить до нових соціальних норм і культурних цінностей. Упровадження концепції має привести до появи дійсно нового суспільства, що навчається [5, с. 7-9].

Концепція безперервної освіти поширилася й на підготовку фахівців соціальної сфери. Потреба у постійній професіоналізації працівників соціальної сфери пов'язана перш за все із прогнозами подальшого розвитку суспільства. Такі теоретики соціокультурних процесів, як Ахілл Мбембе, Стюарт Холл наполягають на тому, що наявне закріплення влади великого капіталу передбачає прагнення його представників до домінування в економічній та політичній сфері, що буде й надалі призводити до спалахів сепаратизму, внутрішніх міжусобиць, зведенню нових стін, подальшої мілітаризації кордонів по всьому світі, асиметрич-

них війн, встановленню жорстоких форм поліцейського контролю навіть у країнах зрілої демократії. Кількість мігрантів, бідних, нужденних, безробітних, тих, що страждатимуть від різних форм расизму, ультранаціоналізму, релігійних та етнічних бунтів, ксенофобії, сексизму, гомофобії та інших антигуманістичних проявів буде лише зростати. Через це роботи у соціальних працівників у найближчій перспективі не стане менше, навпаки, вони стикатимуться зі швидкою зміною клієнтської бази, з'являтимуться все нові області задач, які треба буде вирішувати у дуже мінливих умовах. Тож, відповідно, буде розширюватися реєстр соціальних послуг, запитаних суспільством. Отже, освітній простір, який забезпечує підготовку соціальних працівників, має враховувати усі ці зміни у соціокультурному середовищі. В умовах, коли єдине, що лишатиметься стабільним, будуть саме зміни, соціальна робота й надалі буде все більш сегментованою і потребуватиме вузькопрофільних спеціалістів, здатних швидко вчитися та перепрофільовуватися. Саме цей принцип покладено в основу навчання соціальних працівників у США, де відбувся відхід від загальної універсальної широкопрофільної підготовки та запроваджено систему спеціалізованого підходу та дуальної освіти.

Американська національна специфіка підготовки соціальних працівників знаходить своє вираження в різних типах навчальних програм, які включають в себе: програми «із запасом», тобто більш поглиблені і розширені знання з альтернативними предметами і урахуванням сфери застосування фахівця; «збагачені програми» підготовки соціальних працівників; прискорені індивідуальні програми, що забезпечують можливість руху до засвоєння більш складних програм. Для вишів соціального профілю США характерне широке використання гнучкого навчального плану за рахунок вивчення великого числа дисциплін за вибором [6]. Так, на старших курсах обсяг обраних дисциплін може складати 2/3 від загального обсягу. Як правило, за невеликим винятком вищі не складають готових навчальних планів. Кожен студент відповідно до прийнятої в навчальному закладі схеми підготовки під керівництвом викладача формує свій індивідуальний план, який обов'язково затверджується. Такий підхід дозволяє враховувати здібності та інтереси кожного студента, а також характер діяльності, якою він передбачає в подальшому займатися. Широке використання гнучких навчальних планів дозволяє домагатися більшої диференційованості навчання фахівців з точки зору їх функціональної орієнтації в соціальній роботі. Наявність гнучких навчальних планів дозволяє оперативно оновлювати зміст освіти без збільшення загального обсягу обов'язкових аудиторних занять,

розвивати у студентів відповідальність за якість одержуваних знань [6, с. 34–45].

Студенти можуть відвідувати лекції з усіх спеціальностей. Право вибору освітніх циклів, доступність отримання будь-якої інформації в процесі навчання дають перспективи отримання високої якості освіти майбутніми соціальними працівниками. На додаток до основних курсів студенти можуть відвідувати спеціальні семінари і індивідуально працювати зі своїми керівниками. Це дозволяє допомогти студентам: систематизувати і зв'язати воедино знання, одержувані на різних курсах; співвіднести отримані знання з обраним професійним напрямком; усвідомити себе майбутнім професіоналом; оволодіти широким спектром методів практичної роботи [7; 8].

Традиційно в США навчальні плани відповідно до рекомендацій Ради з підготовки соціальних працівників передбачають «вертикальну інтеграцію» курсів, коли вступні програми навчання працюють на розвиток її спеціалізованої частини. Одночасно передбачається глибока і детальна «прив'язка» змісту підготовки до конкретної сфери соціальної роботи.

Північноамериканська модель викладання соціальної роботи, основним завданням якої є підготовка випускників до практичної роботи з різними групами населення і типами клієнтів, надає істотний вплив на навчальні програми багатьох країн. У навчальний план підготовки соціальних працівників включають як мінімум п'ять базових курсів, таких, як: поведінка людини та її соціальне оточення; політика і служби соціального забезпечення; практика соціальної роботи; кількісні та якісні методи в дослідженні соціальних проблем; польовий практикум [7].

Обов'язковими є практичні заняття на молодших курсах – до 400 г., на старших – до 900 г. навчального часу. Практичні заняття можуть здійснюватися як у формі прямого супервізорства (наставництва) в соціальних агентствах, так і як тьюторські (консультативні) варіанти організації практичних занять.

Високий кваліфікаційний рівень соціального працівника передбачає професійну додаткову освіту, безперервне підвищення кваліфікації і професійну перепідготовку осіб, що вже мають певний рівень соціально-гуманітарної освіти, відповідно до додаткових професійних освітніх програм, кваліфікаційних вимог щодо спеціалізації у професії та займаних посад [9]. Підвищення кваліфікації – це оновлення знань і навичок. Професійна перепідготовка спрямована на набуття додаткових знань і навичок відповідно до додаткових професійних освітніх програм, які включають вивчення наукових і навчальних дисциплін, нових технологій, необхідних для здійснення практичної соціальної роботи на місцях [10, с. 165–169].

Південноамериканський досвід безперервної освіти широко залучається у міжнародну освітню практику. Зарубіжні навчальні плани підготовки є найважливішими нормативними документами, регулюючими відбір змісту освіти та умови для самовизначення учнів в конкретній галузі соціальної роботи. Порівняльний аналіз зарубіжних навчальних планів в галузі соціальної роботи показує їх велику прикладну спрямованість і орієнтацію на формування, в першу чергу, практичних навичок і умінь майбутніх фахівців. Навчальні плани за моделлю, що діє в США, мають трикомпонентну структуру і включають в себе цикл загальноосвітніх дисциплін, курси основної та другорядної спеціалізації, дисципліни за вибором і елективи. Гуманітарні цикли складають не менше 20% всього навчального часу і орієнтовані на формування моральних якостей особистості, «викликають до життя творче, незалежне, відповідальне мислення і смак до інтелектуальних досягнень». Незважаючи на відмінності в підходах до навчання соціальної роботи в різних країнах, навчальні плани включають в себе такі загальні елементи, що властиві моделі США, як практична підготовка, соціологічні та психологічні (зокрема, біхевіористські) концепції людської поведінки і соціального оточення, інформацію про соціальну політику, соціальне забезпечення в країні і методах соціальної роботи [5; 6].

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному напрямку. Впровадження безперервної освіти соціальних працівників є загальноосвітнім викликом. Досвід, накопичений у США щодо створення системи безперервної освіти соціальних працівників, запозичується провідними країнами світу. Важливим аспектом підготовки соціальних працівників є необхідність підвищення ними своєї кваліфікації, що пов'язано з постійною зміною і ускладненням системи знань, необхідних компетентному соціальному працівнику [13; 14]. Тому в усьому світі широко практикується залучення соціальних працівників через мережу до різного роду курсів навчання без відриву від виробництва, самостійної професійної підготовки. Статистика показує, що в світі приблизно 75% соціальних працівників продовжують вчитися після отримання формальної освіти. На це виділяються значні кошти. Запропонована США модель безперервної освіти соціальних працівників може бути повною мірою імплементована в освітню систему України за умови значного підвищення фінансування галузі, впровадження спеціалізації у соціальній роботі, розвитку дуальної освіти тощо.

Література

1. Chickering A.W. and Associates. The Modern American College: Responding to the New Realities of

Diverse Student and a Changing Society. San Francisco, California: Jossey-Bass Inc. publishers, 1981.

2. Faure E. and others. Learning to Be: The World of Education Today and Tomorrow/ E. Faure and others. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 1972.

3. Herzenhorn D.M. Plan to Change Student Lending Sets Up a Fight. The New York Times. 12.04.2009. P. 5-7.

4. Merriam S.B. & Cuningham P.M. Handbook of Adult and Continuing Education/ The Jossey-Bass Higher Education Series, 1998.

5. Peterson R.E. and Associates. Lifelong Learning in America: An Overview of Current Practices, Available Resources and Future Prospects. The Jossey-Bass Series in Higher Education, 1979.

6. Nowlen P.M. A New Approach to Continuing Education for Business and the Professions. / P.M. Nowlen. – New York: Macmillan Publishing Company, 1988.

7. Мальцева О. В. Організація безперервної освіти соціальних працівників у США. *Університетська наука – 2021* : Міжнародна науково-технічна конференція, м. Маріуполь, 19-20 травня 2021 р. Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2021. Т. 3 – С.123-124.

8. Котливий С. Соціокультурний підхід в соціальній роботі. Актуальні проблеми соціальної сфери: Збірник статей студентів і викладачів / за заг.ред. Н.П.Павлик. Житомир: Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2021. Вип. 11. С. 21-22.

9. Артишок Н.І. Соціокультурний підхід до вивчення соціальної роботи. Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. 2018. № 1(27). С.106-108.

10.Александрова О.С., Зоська Я.В., Шудло С.А. Соціологія освіти. К.: Лотос, 2014. 304 с.

11.Семигіна Т. Нові глобальні етичні принципи соціальної роботи. Вісник АПСВТ.2019. № 1. С. 72-76.

12.The social work role in building real democracy: Statement/IFSW, 2016. URL:[https:// www.ifsw.org/the-social-work-role-in-building-real-democracy/](https://www.ifsw.org/the-social-work-role-in-building-real-democracy/) (дата звернення 20.12.2022).

13.Лукашевич М.П., Шандор Ф.Ф. Соціологія соціальної роботи: теорія і практика.Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2018. 232 с.

14.Шандор Ф.Ф., Жиленко Р.В. Соціологія соціальної роботи в системі соціологічних знань/ Матеріали доповідей та повідомлень міжнародної науково-практичної конференції «Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів».URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua> (дата звернення 30.12.22).

Анотація

Мальцева О. В. Соціальна робота в умовах сучасних соціокультурних зрушень: досвід професіоналізації соціальних працівників у системі безперервної освіти США. – Стаття.

У статті подано соціологічний аналіз становлення сучасної філософії соціальної роботи, досліджено її засадничі принципи та стан професійної підготовки соціальних працівників в системі безперервної освіти США як однієї із найбільш ефективних освітніх моделей, яка відповідає наявній глобальній соціокультурній ситуації. На виконання поставленої мети розв'я-

зано проміжні завдання: *проаналізовано новітні соціокультурні тенденції, їх вплив на розвиток соціальної роботи та зміну освітніх парадигм у підготовці фахівців із соціальної роботи; виявлено історично-педагогічні передумови та процес становлення системи безперервної освіти у США; розкрито сутність та зміст професійної підготовки соціальних працівників у США; визначено умови ефективності організації безперервної професійної підготовки соціальних працівників у США та вплив цієї системи на формування міжнародних стандартів підготовки фахівців у даній сфері.*

На підставі соціологічного аналізу сучасних соціокультурних зрушень у найближчій перспективі соціальні працівники по всьому світу стикатимуться зі швидкою зміною клієнтської бази, у них з'являтимуться все нові області задач, які треба буде вирішувати у дуже мінливих умовах. Відповідно, буде розширюватися реєстр соціальних послуг, запитаних суспільством. Отже, освітній простір, який забезпечує підготовку соціальних працівників, має враховувати усі ці зміни у соціокультурному середовищі. Соціальна робота буде все більш сегментованою і потребуватиме вузькопрофільних спеціалістів, здатних швидко вчитися та перепрофільовуватися. Саме цей принцип покладено в основу навчання соціальних працівників у США, де відбувся відхід від загальної універсальної широкопрофільної підготовки та запроваджено систему спеціалізованого підходу та дуальної освіти, а також реалізовано принцип безперервної освіти протягом життя.

Ключові слова: соціальна робота в контексті глобальної соціокультурної ситуації, навчання соціальних працівників у США, принцип безперервності освіти в соціальній роботі, фахова підготовка соціальних працівників, спеціалізація в соціальній роботі.

Summary

Maltseva O. V. Social work in the conditions of modern sociocultural changes: experience of professional training of social workers in the system of continuous education of the USA. – Article.

In Article the formation of the modern philosophy of social work, its basic principles and state are investigated professional training of social workers in the US continuing education system as one of the most effective educational models that corresponds to the existing global socio-cultural situation. To fulfill the set goal, intermediate tasks were solved: *the latest sociocultural trends, their influence on the development of social work and the change of educational paradigms in the training of social work specialists are analyzed; the historical and pedagogical antecedents of language and the process of formation of the system of continuous education in the USA are revealed; the essence and content of the professional training of social workers in the USA is disclosed; conditions for the effectiveness of the organization of continuous professional training of social workers in the USA and the influence of this system on the formation of international standards for the training of specialists in this field are determined.*

Based on the analysis of modern socio-cultural shifts, in the near future, social workers around the world will face a rapid change in the client base, they will

have new areas of problems that will have to be solved in very changing conditions. Accordingly, the register of social services requested by society will be expanded. Therefore, the educational space that provides the training of social workers should take into account all these changes in the socio-cultural environment. Social work will be more and more segmented and will require narrowly specialized specialists who are able to quickly learn and redefine themselves. It is this principle that forms the basis of the training of social

workers in the USA, where there was a departure from general universal broad-based training and a system of specialized approach and dual education was introduced, as well as the principle of continuous education throughout life was implemented.

Key words: social work in the context of the global socio-cultural situation, training of social workers in the USA, the principle of continuity of education in social work, professional training of social workers, specialization in social work.